

Українські народні казки - казки для дітей

Летючий корабель

Летючий корабель Був собі дід та баба, а в них було три сини:

два розумних, а третій дурний. Розумних же вони й жалують, баба їм щонеділі білі сорочки дає, а дурника всі лають, сміються з нього, а він, знай, на печі у просі сидить, у чорній сорочці, без штанців. Як дадуть, то й їсть, а ні, то він і голодує. Аж ось прийшла чутка, що так і так: прилетів такий царський указ, щоб зібралися до царя всі на обід, і хто постройть такий корабель, щоб літав, і приїде на тім кораблі, за того цар дочку віддає. Розумні брати й радяться:

— Піти б то, може, там де наше щастя закотилося!

Порадилися, просяться в батька та в матері:

— Підемо ми,— кажуть,— до царя на обід:

загубити — нічого не загубим, а може, там де наше щастя закотилося!

Батько їх умовляє, мати їх умовляє... Ні!

— Підемо, та й годі! Благословіть нас на дорогу.

Старі,— нічого робити,— взяли поблагословили їх на дорогу, баба надавала їм білих паляниць, спекла порося, пляшку горілки дала,- пішли вони.

А дурень сидить на печі та й собі проситься:

— Піду і я туди, куди брати пішли!

— Куди ти, дурню, підеш? — каже мати.— Десь тебе й вовки з'їдять!

— Ні,— каже,— не з'їдять: піду!

Старі з нього спершу сміялись, а то давай ляяти. Так ні! Вони бачать, що з дурнем, мовляв, нічого не зробиш,— та й кажуть:

— Ну йди, та щоб вже й не вертався й щоб не признавався, що ти наш син!

Баба дала йому торбу, наклала туди чорного черствого хліба, пляшку води дала й випровадила його з дому. Він і пішов. Іде та й іде, коли зустрічає на дорозі діда: такий сивий, борода біла, аж до пояса!

— Здорові, діду!

— Здоров, сину!

— Куди йдете, діду? А той каже:

— Ходжу по світу, з біди людей виручаю. А ти куди?

— До царя на обід.

— Хіба ти,— питає дід,— умієш зробити такий корабель, щоб сам літав?

— Ні,— каже,— не вмію!

— То й чого ж ти йдеш?

— А хто його знає,— каже,— чого! Загубити — не загублю, а може, там де моє щастя закотилося.

— Сідай же,— каже дід,— та спочинеш трохи, полуднуємо. Виймай, що там у тебе в торбі!

— Е, дідусю, нема тут нічого, самий черствий хліб, що ви й не вкусите.

— Нічого, виймай!

От дурень виймає, аж з того чорного хліба та такі стали паляниці білі, що він ізроду й не їв таких.

— Ну, що ж,— каже дід,— як його, не пивши, полуднувати? Чи немає тут у тебе в торбі горілки?

— Де б то вона в мене взялась? Є тільки води пляшка!

— Виймай! — каже.

Він вийняв, покуштував — аж там така горілка стала!

— От бач! — каже дід.

От вони розіслали свитки на траві, посідали, давай полуднувати. Пополуднували гарненько, подякував дід дурневі за хліб, за горілку та й каже:

— Ну, слухай, сину; йди ж тепер ти в ліс та підійди до дерева та й удар сокирою в дерево, а сам мерщій падай ниць і лежи, аж поки тебе хто не розбудить: тоді,— каже,— тобі корабель

збудується, а ти сідай на нього й лети, куди тобі треба, тільки по дорозі бери, кого б там не стрів. Дурень подякував дідові, і розпрощалися. Дід пішов своєю дорогою, а дурень пішов у ліс.

От увійшов у ліс, підійшов до дерева, цюкнув сокирою, упав ниць та й заснув. Спав, спав... Коли це за якийсь там час чує — хтось його будить:

— Уставай, уже твоє щастя поспіло, вставай! Дурень прокинувся, коли гляне — аж стоїть корабель: сам золотий, щогли срібні, а паруси

шовкові так і понадимались — тільки летіти! От він, не довго думавши, сів на корабель, той корабель знявся й полетів. Як полетів та й полетів:

нижче неба, вище землі — й оком не зглянеш!

Летів-летів, коли дивиться дурень — припав чоловік на шляху до землі вухом та й слухає.

Він і гукнув:

— Здорові, дядьку!

— Здоров, небоже!

— Що ви робите?

— Слухаю,— каже,— чи вже позбирались до царя на обід люди.

— А хіба ви туди йдете?

— Туди.

— Сідайте зо мною, я вас підвезу.

Слухало сів. Полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться — іде чоловік шляхом — одна нога за вухо прив'язана, а на одній скаче.

— Здорові, дядьку!

— Здоров, небоже!

— Чого ви на одній нозі скачете?

— Того,— каже,— що коли б я відв'язав другу, то за одним ступнем увесь би світ переступив. А я,— каже,— не хочу.

— Куди ж ви йдете?

— До царя на обід.

— Сідайте з нами.

— Добре.

Скороход сів. Знов полетіли. Летіли-летіли, коли дивляться — на дорозі стрілець стоїть і прицілюється з лука, а ніде не

ВИДНО НІ ПТИЦІ, НІЧОГО.

Дурень і крикнув:

— Здорові, дядьку! Куди ви цілитесь, що не видно ні птиці, нічого?

— То що, що не видно? То вам не видно, а мені видно!

— Де ви її бачите?

— Е,— каже,— там за сто миль, сидить на сухій грушці!

— Сідайте з нами! Він і сів. Полетіли.

Летіли-летіли, коли дивляться — іде чоловік і несе за спиною повен мішок хліба.

— Здорові, дядьку!

— Здоров!

— Куди ви йдете?

— Іду,— каже,— добувати на обід хліба.

— Та в вас і так повен мішок!

— Що тут цього хліба! Мені й на один раз поснідати не стане.

— Сідайте з нами!

— Добре!

Сів і Об'їдайло. Полетіли. Летіли-летіли, коли дивляться — ходить чоловік коло озера, мов чогось шукає.

— Здорові, дядьку!

— Здоров!

— Чого ж ви тут ходите?

— Пити,— каже,— хочеться, та ніяк води не знайду.

— Та перед вами ж цілісіньке озеро, чому ви не п'єте?

— Е, що тут цієї води! Мені й на один ковток не стане.

— Так сідайте з нами!

— Добре.

Обпивайло сів. Полетіли.

Летіли-летіли, коли глянуть — аж іде чоловік у село й несе куль соломи.

— Здорові, дядьку! Куди це несете соломку!

— У село,— каже.

— Ото! Хіба в селі нема соломи?

— Є,— говорить,— та не така!

— А хіба це яка?

— А така,— каже,— що яке б душе літо не

було, а тільки розкидай цю соломку, то зараз де не візьметься мороз і сніг.

— Сідайте з нами! Морозко сів. І полетіли далі. Летіли-летіли, коли дивляться — іде чоловік у ліс і несе в'язку дров за плечима.

— Здорові, дядьку!

— Здоров!

— Куди ви дрова несете?

— У ліс.

— Ото! Хіба в лісі нема дров?

— Чому нема? Є,— говорить,— та не такі.

— А які ж?

— Там,— каже,— прості, а це такі, що як тільки розкидав їх, так зараз де не візьметься військо перед тобою!

— Сідайте з нами!

І той згодився, сів та й полетіли.

Чи довго вони летіли, чи не довго, а прилітають до царя на обід. А там серед двору столи понаставлені, понакривані, бочки меду та горілки повикочовані: пий, душе, їж, душе, чого забажаєш! А людей,— сказано, півцарства зійшлося: і старі, і малі, і пани багаті, і старці убогі. Як на ярмарку. Дурень прилетів із товариством на тім кораблі, спустився в царя перед вікнами, повиходили вони з корабля й пішли обідати.

Цар дивиться у вікно — аж хтось прилетів на золотім кораблі. Він лакеєві й каже:

— Піди спитай, хто там золотим кораблем прилетів!

Лакей пішов, подивився, приходить до царя:

— Якась,— каже,— мужва обідрана! Цар не вірить:

— Як,— каже,— можна, щоб мужики на золотім кораблі прилетіли? Ти, мабуть, не допитався!

Взяв та й пішов сам між людьми.

— Хто,— питає,— тут на цім кораблі прилетів? Дурень виступив:

— Я! — каже.

Цар як подивився, що в нього свиточка — латка на латці, штанці — коліна повилазили, то аж за голову взявся: «Як-таки, щоб я свою дитину та за такого хлопа видав?!»

Що його робити? І давай йому загадки загадувати.

— Піди,— каже до лакея,— скажи йому, що хоч він і на кораблі прилетів, а як не добуде води живущої і цілющої, поки люди пообідають, то не то царівни не віддам, а оце меч — а йому голова з плеч!

Лакей і пішов.

А Слухало, той самий, що припадав до землі вухом, підслухав, що цар казав, та й розказав дурневі. Дурень сидить на лаві (такі лави кругом столів пороблено) та й журиться: не їсть, не п'є. Скороход побачив:

— Чому ти,— питає,— не їси?

— Де ж мені їсти! І в пельку не йде. І розказав — так і так:

— Загадав мені цар, щоб я, поки люди пообідають, добуду води живущої й цілющої... Як я її добуду?

— Не журись! Я тобі дістану!

— Ну, гляди!

Приходить лакей, дає йому царський наказ; а він уже давно знає, як і що.

— Скажи,— говорить,— що принесу!

От лакей і пішов.

А Скороход відв'язав ногу від вуха та як махнув,— так в одну мить і набрав води живущої і цілющої.

Набрав, утомивсь.

«Ще,— думає,— поки обід, вернуся, а тепер сяду під млином, відпочину трохи».

Сів та й заснув. Люди вже обід кінчають, а його нема. Дурень сидить ні живий ні мертвий.

«Пропа!» — думає.

Слухало взяв приставив до землі вухо — давай слухати. Слухав-слухав:

— Не журись! — каже.— Під млином спить, вражий син!

— Що ж ми будемо тепер робити? — каже дурень.— Як би його збудити? А Стрілець каже:

— Не бійся: я збуджу!

От як нап'яв лук, як стрельне — як торохне стріла в млин, аж тріски полетіли! Скороход прокинувся — мерщій туди! Люди обід тільки що кінчають, а він приносить ту воду.

Цар — що робити? Ну загадувати другу загадку:

— Як із'їсть із своїм товариством за одним разом шість пар волів жарених і сорок печей хліба, тоді,— каже,— віддам свою дитину за нього, а не з'їсть, то от: оце меч — а його голова з плеч.

Слухало й підслухав та й розказав дурневі.

— Що ж мені тепер робити? Я й одного хліба не з'їм! — каже дурень.

Та й знов зажурився аж плаче. А Об'їдайло й каже:

— Не плач, я за вас усіх поїм, ще буде й мало! Приходить лакей: так і так.

— Добре,— каже,— нехай дають!

От зажарили дванадцять биків, напекли сорок печей хліба. Об'їдайло як почав їсти — усе дочиста поїв і ще просить:

— Ех,— каже,— мало! Хоч би ще трошки дали!..

Цар бачить, що нічого не вдіє — знову загадав загадку: щоб сорок сорокових кухов води випив за одним духом і сорок сорокових кухов вина, а не вип'є: мій меч — його голова з плеч!

Слухало підслухав — розказав; дурень плаче.

— Не плач! — каже Обпивайло.— Я,— каже,—сам вип'ю, ще й мало буде!

От викотили їм сорок сорокових кухов води й вина.

Обпивайло як узяв пити, всі до каплі випив, ще й підсміюється.

— Ех,— каже,— мало! Хоч би ще трохи — ще б випив!

Цар бачить, що нічого не вдіє, та й думає:

«Треба його, вражого сина, зо світу звести, а то він мою дитину занапастить!»

От і посилає до дурня лакея:

— Піди скажи, що сказав цар, щоб перед вінцем у баню сходив.

А другому лакеєві загадує, щоб пішов сказав, щоб баню чавунну напалили: «Так він, сякий-такий, зажариться!» Грубник натопив баню - так і пащить: самого чорта, мовляв, можна зажарити!

Сказали дурневі. От він іде в баню, а за ним слідом Морозко з соломою. Тільки що ввійшли в баню

— аж такий жар, що не можна видержати! Морозко розкинув солому — й відразу так стало холодно, що дурень насилу облився, та швидко на піч, та там і заснув, бо намерзся-таки добре!

Вранці відчиняють баню, думають: тільки з нього попільець зостався!.. Аж він лежить на печі! Вони його збудили.

— Оце,— каже, як я міцно спав!

Та й пішов із бані.

Доповіли цареві, що так, мовляв, і так: на печі спав, і в бані так холодно, наче цілу зиму не топлено. Цар засмутився дуже: що його робити? Думає-думає, думає-думає...

— Ну,— каже,— як дістане мені на ранок полк війська, то вже дам свою дочку за нього, а не дістане, то от: мій меч — йому голова з плеч!

А сам думає:

«Де-таки простому мужикові полк війська добути? Я цар, та й то!..»

От і дав наказ.

Слухало ж підслухав і розказав дурневі. Дурень знову сидить та й плаче.

— Що мені тепер робити на світі? Де я того війська добуду?

Іде на корабель до товариства:

— Ой, виручіть, братця! Виручали не один раз з біди і тепер виручіть! А то — пропав я на світі!

— Не плач,— каже той, що ніс дрова,— я тебе виручу.

Приходить слуга:

— Казав,— каже,— цар, як поставиш завтра на ранок цілий полк війська, тоді твоя царівна!

— Добре, зроблю! — каже дурень.— Тільки,— каже,— скажи цареві, як не віддасть ще й тепер, то я на нього війською піду й силою царівну візьму!

Уночі повів товариш дурня в поле й поніс із собою в'язку дров. Як почав ті дрова розкидати, як почав розкидати, то що кине — то й чоловік, що кине — то й чоловік! І такого війська набралось, господи! На ранок прокидається цар — аж чує: грають.

Він питає:

— Що там так гарно грає?

— То,— кажуть,— той своє військо муштрує, що на золотім кораблі прилетів.

Цар тоді бачить, що нічого не вдіє, і звелів його покликати до себе.

Приходить лакей, просить. А дурень такий став, що його й не пізнаєш: одежа на ньому так і сяє: шапочка золота, а сам такий гарний, що й не сказати! Веде він своє військо, сам на воронім коні попереду, за ним старшина. Підступив під дворець:

— Стій! — крикнув.

Військо у лаву стало,— як перемите! Він пішов у дворець; цар його обіймає, цілує:

— Сідай, мій зятю любий!

Вийшла й царівна; як побачила — аж засміялась: який у неї гарний чоловік буде!
От їх швидко й повінчали, такий бенкет задали, що аж до неба дим пішов!